

ІМІДЖ РОСІЙСЬКИХ ОКУПАНТІВ В УКРАЇНІ

Полумисна О. О.

Постановка проблеми. До початку війни з Україною Російська Федерація за статистичними показниками знаходилася на початку списку тих країн, які мають одну із найсильніших армій світу. Фактично за даними сайту «Globalfirepower», де представлено рейтинг військової міці провідних країн світу російська армія знаходиться на другому місці після США, яке має оцінку PwrIdx *0,0453, а слідом на американською армією на другому місці знаходиться російська армія з оцінкою PwrIdx *0,0501»¹. Детальніше про міць російської армії розповідається у публікації під назвою «Топ-5 найсильніших армій Європи». Очолює список армія Російської Федерації. У контексті цього повідомлення зазначається, що «після завершення холодної війни російська армія мала пройти важкий період трансформації і відновити свій доступ до ресурсів. В умовах економічного підйому вона отримала приплив інвестицій, а реформи елітних військ у різні роки дозволили Росії провести дві успішні операції в Чечні та Південній Осетії. У майбутньому сухопутні війська можуть зіткнутися з проблемами з доступом до технологій російського військово-промислового комплексу, який відновлюється після розпаду СРСР і радянського ВПК.... Втім, армія Росії надовго збереже свої переваги – розміри та психологічну силу особового складу»². Однак, як показує життя, написане на папері – це одна справа, варто оцінити, який образ має російська армія в реальності. На початку маємо зазначити перевагу України в світовому інформаційному просторі, оскільки цей аспект дозволив нам сконструювати реальний образ російського солдата. Українські ЗМІ, регіональні медіа та пересічні громадяни не замовчують та не приховують випадки аморальної поведінки російської армії на теренах України. Навпаки, усьому світу показують, якими методами діє Російська Федерація, коли силою намагається присвоїти собі території іншої суверенної держави. Тому наше ключове завдання показати на основі перехоплених ЗСУ аудіозаписів, яким є реальний образ російського солдата.

Аналіз останніх публікацій. Після того, як Російській Федерації не вдалося за три дні захопити Київ, західні ЗМІ переоцінили своє став-

лення до могутності російської армії. З'явилася численна низка аналітичних публікацій, які висвітлюють та аналізують дії російських солдат. Наприклад, публікація під назвою «Російська армія – паперовий тигр?» показує, що на початок квітня 2022 року російські збройні сили мають «неякісні збройні сили з неякісним керівництвом та поганою логістикою, і дуже схильні до корупції»³. Інша англомовна публікація називає причини, чому армія Росії слабша за українську. До основних – це слабка піхота, неможливість повністю контролювати небо над Україною, відсутність логістики, неналагоджені шляхи доставки палива та харчування тощо⁴. У цьому контексті варто додати, що кожен представник ЗСУ знає, кого захищає і за кого помирає, постає питання: якими моральними причинами керуються російські загарбники, коли атакують мирне населення? Тому, роблячи акцент на психологічних показниках, одна із публікацій виокремлює нерішучість та слабкий сержантський склад російських військ. Звісно, з іншого боку, об'єктивні слабкості російської армії стали перевагами для ЗСУ. Однак є ще один бік російських військ, який не показують в ЗМІ Російської Федерації. Тому наше дослідження спрямоване на розкриття образу російського солдата на основі розшифрованих дзвінків окупантів, перехоплених ЗСУ.

Виклад основного матеріалу. До війни з Україною Російська Федерація намагалася позиціонувати себе рівною лише США. Інші країни для неї не мали суттєвого значення, єдиного рівного собі супротивника вона вбачала лише в Америці. Роками ЗМІ РФ намагалися створювати образ міцї, єдності та непереможності російської армії. Через військові паради, демонстрацію випробовування військової техніки, навіювання думок про домінантність російського народу серед слов'янських народів тощо. Все це формувало образ сили Росії на Заході. На прикладі онлайн-видання «Вісті» можемо побачити публікації, у яких формується образ героїчного воїна.

До прикладу одне із повідомлень має заголовок «Льотчик російського Су-25 посадив літак

¹ 2022 Military Strength Ranking. *GFP*. URL: <https://www.globalfirepower.com/countries-listing.php> (date of access: 12.04.2022).

² Топ-5 самых сильных армий Европы. *Lifxil*. URL: <https://lifxil.ru/top-5-samyx-silnyx-armij-evropy/> (дата звернення: 06.04.2022).

³ Chotiner I. Is the Russian Military a Paper Tiger?. *The New Yorker*. URL: <https://www.newyorker.com/news/q-and-a/is-the-russian-military-a-paper-tiger> (date of access: 25.04.2022).

⁴ Basak S. Ukraine War: 4 Reasons Why Russia's Military Might be Weaker Than You Think. *The quint*. URL: <https://www.thequint.com/news/world/ukraine-war-four-reasons-russia-military-weaker#read-more> (date of access: 26.04.2022).

Рис. 1. Образ «російського героя» в ЗМІ Російської Федерації⁵

після влучення в нього ракети»⁶. З тексту дізнаємося про те, що, незважаючи на потрапляння у літак української ракети, пілот зміг вимкнути двигун і не залишив літак. Окрім того, наголошується на тому, що російські військові допомагають одне одному: «Підполковник Денис Литвинов перебував штурмовик та прикрив підбитий літак своїм»⁷, не залишають сам на сам з проблемами. При чому в ЗМІ повідомляється, що влада теж не залишається в боргу перед своїми військовими і нагороджує їх. Аналогічне героїчне забарвлення має повідомлення від 25 лютого 2022 року «Російські військові захопили безліч поставленої в Україну зброї зі США та Британії»⁸, де формується образ солдата-рятівника, який у ході боротьби захопив багато зброї американського та британського виробництва: «У ході бойових дій захоплено велику кількість озброєнь, поставлених західними країнами України за останні кілька місяців. Серед трофеїв – американські протитанкові ракетні комплекси Javelin та британські NLAW»⁹. Окрім того, у виданні наголошується на тому, що російській армії вдалося вивести із ладу 211 об'єктів військової техніки на Україні. В одній із заміток видання йдеться про сміливість, безстрашність російських військових «Російський бомбардувальник зрівняв із землею бойову точку українських нацистів», тобто підкреслюється сила і міць російської армії, яку повинні боятися всі інші країни світу, оскільки вона наносить нищівних ударів. Так, спираючись на дані Міноборони Росії, видання зазначає: «для ліквідації військового об'єкта використо-

увалися високоточні авіаційні засоби ураження. ... літак Су-34 з підвішеними бомбами ОФАБ-100-120 здійснює бойовий виліт, після чого наводить приціл на ворожий об'єкт і завдає удару»¹⁰.

Рис. 2. Образ російського «солдата-визволителя»¹¹

Стаття «Метр за метром: війська РФ і народних республік тіснять ЗСУ на Донеччині», де показано, як героїчно борються російські солдати з іноземними найманцями і цим ніби допомагають Україні. Робиться наголос на тому, що вони рухаються вперед, блокують противника, рятують людей: «Людей вдалося врятувати, частину бойовиків ліквідовано, решту розпорошено»¹². Онлайн-газета «Праця» показує російського солдата як месника, який готовий знищити усе на своєму шляху, аби допомогти Україні. У повідомленні «Росія знищить оборонно-промисловий комплекс України за удар ракетою по Донецьку» йдеться про те, що російські військові будуть знищувати військово-промислові підприємства України через те, що ті, за їхніми словами, «нанесли по центру Донецька тактичною ракетою «Точка-У». Оскільки українські військові, на думку видання, тероризують українське населення, Міністерство оборони Росії «буде виводити з ладу підприємства ОПК з виробництва, ремонту та відновлення озброєнь, які націоналісти використовують для скоєння військових злочинів»¹³. Плюс до всього російські військові ніби ще й переймаються долею українців і просять їх залишити ці підприємства, щоб не постраждати внаслідок їх

⁵ В 2022 году российская армия примет участие в шести зарубежных учениях. Звезда. URL: <https://tvzvezda.ru/news/20211227315-BFXfj.html> (дата звернення: 20.04.2022).

⁶ Летчик российского Су-25 посадил самолет после попадания в него ракеты. Известия. URL: <https://iz.ru/1304657/2022-03-14/letchik-rossiiskogo-su-25-posadil-samolet-posle-popadaniia-v-nego-rakety> (дата звернення: 26.04.2022).

⁷ Там само.

⁸ Российские военные захватили множество поставленного на Украину оружия из США и Британии. Известия. URL: https://russian.rt.com/ussr/news/967964-voennye-trofeinoe-oruzhie?utm_source=smi2 (дата звернення: 26.04.2022).

⁹ Там само.

¹⁰ Русский бомбардировщик сровнял с землей боевую точку украинских нацистов. Известия. URL: <https://rysskiyenovosti.ru/2022/03/06/363073/> (дата звернення: 25.04.2022).

¹¹ Российская армия взяла под полный контроль Херсон. Sputnik. URL: <https://sputnik-abkhazia.ru/20220302/rossiyskaya-armiya-vzyala-pod-polnyy-kontrol-kherson-1037885507.html> (дата звернення: 15.04.2022).

¹² Крекул Р., Степовой Б. Метр за метром: войска РФ и народных республик теснят ВСУ в Донбассе. Известия. URL: <https://iz.ru/1304513/roman-kretcul-bogdan-stepovoi/metr-za-metrom-voiska-rf-i-narodnykh-respublik-tesniat-vsu-v-donbasse> (дата звернення: 16.04.2022).

¹³ Россия уничтожит оборонно-промышленный комплекс Украины за удар ракетой по Донецку. Труд. URL: https://www.trud.ru/article/14-03-2022/1413681_rossiya_unichtozhit_oborono-promyshlennyy_kompleks_ukrainy_za_udar_raketoj_po_donetsku.html (дата звернення: 12.04.2022).

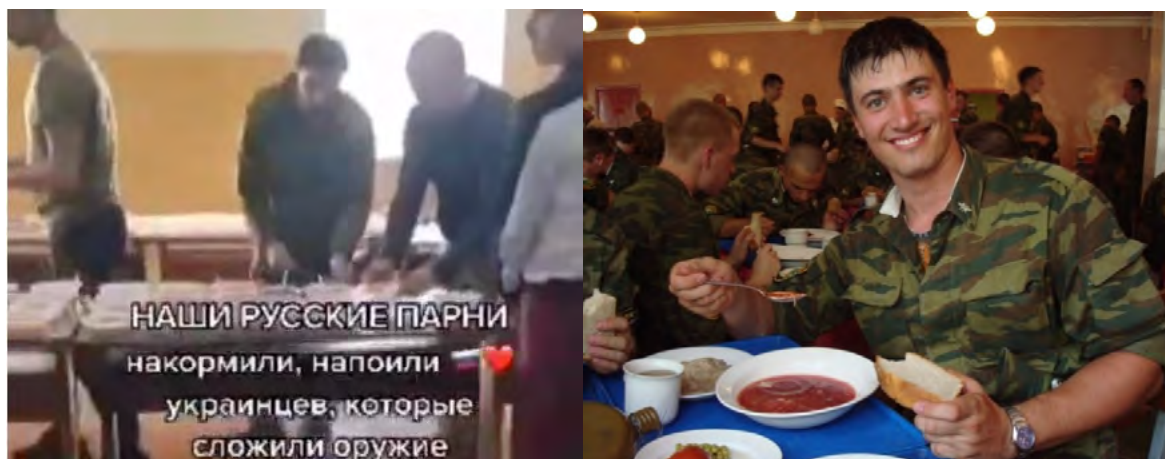

Рис. 3. Демонстрація «людяних» вчинків російських солдатів до ЗСУ¹⁸

обстрілювання. Російський солдат постає визволителем на сайті онлайн-видання «Нові звістки» у замітці «Російські десантники взяли під контроль український аеродром», в ході операції якої було особливу увагу приділено тому, щоб не завдати шкоди місцеву населенню та їхньому майну¹⁴. При цьому робиться акцент на зброї, яку мають російські десантники, щоб підкреслити силу й міць РФ: «Крім того, продемонстровано зброю, з якою здійснювалася висадка, включаючи протитанкові керовані комплекси та міномети»¹⁵. Публікація «ВС РФ взяли под контроль Мелітополь и Херсон» свідчить лише про мирні цілі і захисну модель українців за допомогою російської армії: «Ще раз повідомляємо, що зазначені міста перебувають під нашим повним контролем, їхнє населення продовжує жити мирним життям та забезпечене Російською Федерацією всім необхідним. Проблем у наданні допомоги мешканцям даних населених пунктів немає»¹⁶. Аналогічно у замітці «Російські військові вивели з ладу головний центр радіорозвідки у Броварах» наголошується на обороноздатності російської армії, яка використовує високоточну зброю і таким чином прямує до перемоги: «Російські військові ударами високоточної зброї великої дальності у суботу вивели з ладу військовий аеродром у Василькові та Головний центр радіо та радіотехнічної розвідки українських військових у Броварах». Окрім того, звітують про свої перемоги: «...за останню добу було збито в повітрі п'ятьох безпілотників, у тому числі одну тактичну ракету «Точка-У». Було вражено ще 145 об'єктів військової інфраструктури,

у тому числі три зенітні ракетні комплекси «Бук М-1», вісім пунктів управління та вузлів зв'язку, п'ять складів боєприпасів»¹⁷.

На сторінках онлайн-видання «Вісті» говориться про російського солдата як братнього народу, який переймається життям українців «Брат, тобі життя дорожче?: як російський військовий врятував українця від загибелі»¹⁹. При чому під час розповіді не називається ім'я та прізвище мешканця міста Мелітополя, якому російський солдат запропонував не йти в ту зону, де можуть бути військові дії, і почав його обіймати. На сайті «DON24» замітка під назвою «Російські солдати нагодували борщем українських військових, які здалися в полон у Запоріжжі» говориться про людяні вчинки з боку російської армії до її противників: «При цьому наші солдати, як і заведено у традиціях російської армії, виявили гуманне та людське ставлення до своїх колишніх супротивників. На відео можна побачити, як російські бійці нагодували українських військових борщем із хлібом та салом»²⁰. Аналогічно ми бачимо, що російський солдат переймається долею українців, у повідомленні «Песков: Війська РФ можуть повністю взяти під контроль великі українські

¹⁴ Российские десантники взяли под контроль украинский аэродром. *Новые известия*. URL: <https://newizv.ru/news/world/12-03-2022/rossiyskie-desantniki-vzyali-pod-kontrol-ukrainskiy-aerodrom-video> (дата звернення: 13.04.2022).

¹⁵ Там само.

¹⁶ ВС РФ взяли под контроль Мелитополь и Херсон. *Новые известия*. URL: <https://newizv.ru/news/society/14-03-2022/vs-rf-vzyali-pod-kontrol-melitopol-i-herson> (дата звернення: 07.04.2022).

¹⁷ Российские военные вывели из строя главный центр радиоразведки в Броварах. *Новые известия*. URL: <https://newizv.ru/news/world/12-03-2022/rossiyskie-voennye-vyveli-iz-stroya-glavnyy-tsentr-radiorazvedki-v-brovarah> (дата звернення: 12.04.2022).

¹⁸ Вкусный борщ и хлеб с салом, вот чем кормят пленных солдат ВСУ. *Иaned*. URL: <https://ianed.ru/2022/03/04/vkusnyy-borsh-i-khleb-s-salom-vot-chem-kor/> (дата звернення: 20.04.2022).

¹⁹ «Брат, тебе жизнь дороже?»: как российский военный спас украинца от гибели. *Известия*. URL: <https://ru.armeniasputnik.am/20220225/rano-ili-pozdno-s-rf-nachnetsya-dialog-o-prekraschenii-boevykh-deystviy---zelenskiy-39088027.html> (дата звернення: 14.04.2022).

²⁰ Русские солдаты накормили борщом украинских военных, сдавшихся в плен в Запорожье. *DON24.RU*. URL: <https://don24.ru/rubric/politika/russkie-soldaty-nakormili-borschom-ukrainskih-voennyh-sdavshisya-v-plen-v-zaporozhe.html> (дата звернення: 13.04.2022).

міста». Усе це робиться з метою забезпечити максимальну безпеку людей, які там проживають²¹.

Натомість, промоніторивши українські ЗМІ та проаналізувавши публічно поширені аудіозаписи перехоплених розмов російських солдатів зі своїми рідними та знайомими, вимальовується зовсім протилежна картина. Для цього ми обрали повідомлення, опубліковані в ЗМІ та цикл записів перехоплених розмов російських окупантів на ютуб-каналі Антона Геращенко, де образ російського солдата змінюється докорінним чином. До прикладу, на сайті ТСН у повідомленні «Вони жили добре, не рівня нам: під Києвом окупанти затримують мирних жителів і хваляться мародерствами (перехоплена розмова)» наведено декілька розмов, які показують зовсім інше обличчя російського солдата, тим більше, що у розмові з рідними людина може говорити все, що думає, не приховуючи емоцій.

Рис. 4. Російський солдат-мародер²²

Такий образ вимальовується після розмови одного з російських військових, який на питання, чим їх годують, відповідає: «Ми хати обнесли, що знайшли, те й їмо», «По котеджах походив, подивився. <...> Усі будинки покидали, всі грабують – наші (російські окупанти) чисто. Наші всі пограбували, вікна вибивають, усе ламають. У будинках усе забирають. Я собі теж узяв, курточку взяв. Там брендові куртки. <...> Кросівки собі взяв»²³. На каналі Геращенко перехоплена розмова російського солдата, який хизується тим, що грабує магазини: «Ми бачиш, переможемо, магазин грабанули, ось теле-

фон знайшли і з нього телефонуємо всім там, ну, все додому ..., так, все нормально...»²⁴, «Вчора он до села заїхали, до багатого села... все, ці закуски брати, жрачку...»²⁵. «Ходили тут дещо розкрили, м'ясо знайшли, посмажили. Коньяк тут пив за 7 тисяч. Одного дня. Ходили помародерничали»²⁶, на що мати солдата говорить, що треба не помаленьку, а на повну, тобто повністю підтримують їхні дії в Україні. У частині 26 телефонних записів один солдат розповідає дружині: «Мародерити їздили до котеджного селища Верховної Ради. І тепер у тебе є два норкові манто, у Даші є... мутоновий кожушок з песцем... А ще у мене є верстат про який я мріяв. І дві ямахівські колонки, як у Нікітіна, кожна по 100 тисяч. Зварювальник новий у ящику там, м'ясорубка на дачу нова. ... Паяльний верстат для труб узяв собі, взяв фрезер собі, фрезер новий стоїть»²⁷, «Ну гаразд, привезу хоча б телевизор за 70 тисяч... Нуу ще я блендер взяв на 500 Ватт»²⁸, «Ось тут місто захоплюєш, та в будь-який будинок заходь, .. я тут доларів понабирав. – Розумниця, розумниця. – Ось зараз приїду думаю це все поміняю, золото там не піднялося в ціні? – На початку війни стрибнуло, але зараз повернулося назад, але не переживай, це така валюта, що не пропаде, не те що рубль»²⁹, «Мародерства дуже багато. Йде зачистка. У нас хлопці багато що забирають із будинків. Будинок дивляться, забирають прикраси, забираю все, що дорогоцінне. Дійшло до того, що у нас командир роти зараз quadro-цикл розвантажує в техніку. Ой, розбирає та в техніку завантажує. Приїде збере»³⁰. Російські солдати навіть забирають спідню білизну, шкарпетки: «... трусів я набрав, ... коротше. Пакет з ручками целофановий.. Повний пакет трусів! Шкарпеток я набрав!»³¹.

²¹ Песков: Войска РФ могут полностью взять под контроль крупные украинские города. *Труд*. URL: https://www.trud.ru/article/14-03-2022/1413673_peskov_vojska_rf_mogut_polnostju_vzjat_pod_kontrol_kрупnye_ukrainskie_goroda.html (дата звернення: 13.04.2022).

²² Голодные русские солдаты мародерствуют в украинских магазинах. *Хартія'97*. URL: <https://charter97.org/ru/news/2022/2/27/456591/> (дата звернення: 13.04.2022).

²³ Вони жили добре, не рівня нам: під Києвом окупанти затримують мирних жителів і хваляться мародерствами. *ТСН*. URL: <https://kyiv.tsn.ua/voni-zhili-dobre-ne-rivnya-nam-pid-kiyevom-okupanti-zatrimuyut-mirnih-zhitelev-i-hvalyatsya-maroderstvami-perehoplena-rozmova-2007577.html> (дата звернення: 14.04.2022).

²⁴ Gerashchenko A. Часть 3 Сколько трупов я не видел!, 2022. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=p0JdH438jIU> (дата звернення: 06.04.2022).

²⁵ Gerashchenko A. Часть 5 Война как вторая чеченская! Только хуже!, 2022. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=KontT-sgilU> (дата звернення: 14.04.2022).

²⁶ Gerashchenko A. Часть 8 У одного днюха, х#иш! Ходили маленько помародерничали!. *YouTube*. URL: https://www.youtube.com/watch?v=QNqDjwi_wYE (дата звернення: 15.04.2022).

²⁷ Gerashchenko A. Часть 26 Тань, ты скоро мешок получиш, а не шубку. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=XTGz1Cdka3g> (дата звернення: 14.04.2022).

²⁸ Gerashchenko A. Часть 27 Ну мы расстреляли трохи! Ну, а что?!. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=T1D-19F8jOo> (дата звернення: 13.04.2022).

²⁹ Gerashchenko A. Часть 204. С землей ровняют, день-ночь, день-ночь салюты... *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=TONvyvjQNnM> (дата звернення: 23.04.2022).

³⁰ Gerashchenko A. Часть 159. "Наши танкисты, трое человек изнасиловали 14 лет и ее мать". *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=QNfsp6qA-MI> (дата звернення: 28.04.2022).

³¹ Gerashchenko A. Часть 215 Трусов я набрал, еб*ть, короче. Пакет с ручками этот, целофановый, понял Полный пакет. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=2qlYTVcjrY8> (дата звернення: 27.04.2022).

Рис. 5. Російський солдат-убивця³²

Російські військові, у тому числі й кадірівці, жорстоко ставляться до українців, особливо цивільних беззахисних людей: «Буча. Ірпінь. Валяються вулицями розстріляні»³³. Аналогічна ситуація в Харкові, де російське командування дало їм дозвіл убивати всіх: «Нас тут мало, нас оточили. Тепер нам діли команду всіх ху*рити, всіх підряд: цивільні, діти не діти ... Ось щойно снайпер, який на вищі сидів, трьох за парканом вбив, які просто ліхтариком в нашу сторону світили»³⁴. На каналі Геращенко у записах говорять про свої звірства: «Села взагалі горять, дітей і ці, автомобілі, взагалі все пьдриваємо багато!»³⁵, «Самі підривали! Стріляли, розстрілювали!»³⁶. Хизуються перед рідними: «Вчора машину розстріляв». ... вчора у нас теж коротше просто якихось три типи, вийшли до нас, вийшли прямо на нас, ми їх тримали, роздягли догола, оглянули весь одяг. ... Ну і прийняли рішення просто в лісі їх застрелити»³⁷. «Ну колони йшли, таких же, у нас руки від них по лікоть в крові, я жорстоко убив хлопчика, і військових, і цивільних»³⁸, «Я особисто полоненим вуха відрізав, пальці ламав, ноги прострелював!»³⁹.

³² ВСУ уничтожили кадыровцев, планировавших убить Зеленского. *Українська правда*. URL: <https://www.pravda.com.ua/rus/news/2022/03/1/7327224/> (дата звернення: 15.04.2022).

³³ Вони жили добре, не рівня нам: під Києвом окупанти затримують мирних жителів і хваляться мародерствами. *TCH*. URL: <https://kyiv.tsn.ua/voni-zhili-dobre-ne-rivnya-nam-pid-kiyevom-okupanti-zatrimuyut-mirnih-zhiteliv-i-hvalyatsya-maroderstvami-perehoplena-rozmova-2007577.html> (дата звернення: 16.04.2022).

³⁴ Російським окупантам дали наказ стріляти навіть у дітей, – перехоплена розмова. *Новинарня*. URL: <https://novynarnia.com/2022/03/12/rosijskym-okupantam-daly-nakaz-strilyaty-navit-u-ditej-perehoplena-rozmova/> (дата звернення: 16.04.2022).

³⁵ Gerashchenko A. Часть 5 Война как вторая чеченская! Только хуже!. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=KontTsgilU> (дата звернення: 16.04.2022).

³⁶ Там само.

³⁷ Gerashchenko A. Часть 27 Ну мы расстреляли троих! Ну, а что?!. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=T1D-19F8jOo> (дата звернення: 13.04.2022).

³⁸ Gerashchenko A. Часть 37 Мои руки по локоть в крови. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=1RYsSK2yW7Q> (дата звернення: 15.04.2022).

³⁹ Gerashchenko A. Часть 114 Я пленным уши отрезал, пальцы ломал, ноги простреливал. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=cppKzTxTyXA> (дата звернення: 15.04.2022).

Рис. 6. Російський солдат-боягуз у полоні ЗСУ⁴⁰

Рис. 7. Російський солдат-боягуз у полоні ЗСУ⁴¹

Російський солдат постає боягузом в очах всього світового товариства. Це доводить фраза із розмови: «У нас теж починають дезертири, мовляв, відпускайте додому, забирайте зброю, ми не будемо воювати»⁴². Їх кинуло боягузливе командування, яке не знає, що робити далі: «Вас там кинули чи що? Ну виходить, що до нас не можуть прорватися». Цьому солдату пропонують не героїстувати, на що він відповідає: «Ти що ... Мамі, тату подзвонив, сліз не можу стримати взагалі»⁴³.

Розмова матері з сином: «Синочок ти мій. Ну як там ти? Плачеш?! А? Ти плачеш?! Санечка, ти що це моя?!» Ну, нічого, моя, ти ж у нас мужик! Тобі вже 29 років. Ти тримай себе, ховайся де-небудь, не лізь поперед усіх»⁴⁴. Солдати та їхнє команду-

⁴⁰ Пленных российских солдат отдадут их матерям. *Kharkiv Today*. URL: <https://2day.kh.ua/ukraine/plennykh-rossiyskikh-soldat-otdadut-ikh-materyam> (дата звернення: 15.04.2022).

⁴¹ Заработал сайт для русских солдат, которые хотят сдаться и перейти на сторону Украины. *Информатор*. URL: <https://kr.informator.ua/2022/03/13/zarabotal-sajt-dlya-rossiyskikh-soldat-kotorye-hotyat-sdatsya-i-perejti-na-storonu-ukrainy/> (дата звернення: 20.04.2022).

⁴² Вони жили добре, не рівня нам: під Києвом окупанти затримують мирних жителів і хваляться мародерствами. *TCH*. URL: <https://kyiv.tsn.ua/voni-zhili-dobre-ne-rivnya-nam-pid-kiyevom-okupanti-zatrimuyut-mirnih-zhiteliv-i-hvalyatsya-maroderstvami-perehoplena-rozmova-2007577.html> (дата звернення: 14.04.2022).

⁴³ Gerashchenko A. Часть 1 Это ад! Нас бросили!. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=wxnmy1Zu0-8> (дата звернення: 13.04.2022).

⁴⁴ Gerashchenko A. Часть 4 Путин, бл#, гандон!. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=2zDNdtUxPw0> (дата звернення: 15.04.2022).

вання постають зляканими чоловіками, які плачуть і ховаються: «Ну одного командира підбили танк, йде – плаче. Там міцні хлопці були»⁴⁵, «Всі ті, хто у нас там в бригаді, блотували, всі зараз ховаються»⁴⁶, «Вчора бігав, бігав вчора, «тікав-тікав. Від снарядів біг», «Та ось тут уже хлопці у сні прокидаються, вже кричать у сні. Один вчора вночі до мене солдат прийшов, – я говорить, не можу, я боюсь, сидить, трясеться ... Я його вчора пів ночі заспокоював...»⁴⁷, «один ... собі в ногу вистрелив, другий, вчора мама написала, собі в руку вистрілив, щоб тільки виїхати ... звідти. Ти уявляєш, що хлопці почали робити? – Я це знаю і так»⁴⁸. На сайті «Волинські новини» розміщено аудіо запис, де російські солдати говорять, що багато з них повертаються назад «39 чоловік, що повертаються... я в принципі подзвонив, щоб їх возом не тягнути, щоб вони автобуси нам виділили, вони у стані, я їх сьогодні погрузив і відправив назад в ППД»⁴⁹.

Російський солдат – п'яниця. Неодноразово в аудіозаписах ми чуємо про те, як російські солдати зловживають алкоголем, таким чином заглушуючи свою боязнь перед українською армією: «Що тут молитися? Ми п'ємо від страху»⁵⁰, «Виміняли на три пачки цигарок літру бражки, підлікувався вчора і сьогодні вранці. – Так може тобі мама передасть флягу спирту?»⁵¹, «... у нас командування, яке стоїть в місті, вони всі п'яні. Вони кожного дня п'ють, вони ходять в чистому...»⁵², «Не п'єте? – П'ємо, якщо знаходимо. Тобто, я на війні Костян, як тут не пити. Тут ... нервовий зрив буде, якщо не будеш пити»⁵³,

«Скажу так, як є, але я не знаю, я тут по ходу взагалі алкоголіком став»⁵⁴, «Ось три бідони бражки вчора знайшли. До цього було літрів 25 самогону»⁵⁵.

Російський солдат-гвалтівник. Під час війни в Україні надзвичайно поширеним стало явище гвалтування українських людей російськими солдатами. Відчуваючи безкарність за свої дії, вони гвалтують жінок, дітей і навіть чоловіків: «Наші танкісти, троє, згвалтували 14-річну і її матір»⁵⁶, «Всіх перестріляв, ..., говорить, ..., згвалтував. Поїв, попив і, говорить, і все! І мені за це медальку дають!»⁵⁷.

Таким чином, можемо побачити, що пияцтво, гвалтування, мародерство, звірство, убивства та інші аморальні вчинки – це результати багаторічної трансформації російської армії. Незважаючи на те, що РФ намагається сформувати на сторінках своїх ЗМІ імідж російського солдата як такого, що рятує, допомагає, відзначається гарним ставленням не лише до своїх товаришів по службі, а й до полонених тощо, натомість перед усім цивілізованим світом він має вже зовсім інший образ, який є абсолютно протилежним.

Висновки

Відповідно, у даному випадку ми бачимо повну невідповідність іміджу російського солдата, який сформували російські медіа. Російська армія своїми вчинками у реальності стихійно сформувала собі зовсім інший – негативний імідж, який не робить йому честі на міжнародній арені. Гіперболізація можливостей ВС РФ відбувалася фактично на екранах медіа, натомість на практиці вони мають деяке озброєння часів Другої Світової війни, здійснюють напади за методичним посібником, укладеним за радянських часів, мають при собі прострочене харчування, що свідчить про зневажливе ставлення керівництва до своєї армії. Корупція в лавах російської армії та відсутність мотивації російських солдат спричинила повний провал бліцкригу В. Путіна, який хотів за декілька днів змінити владу в Україні та захопити Київ. Особливе безсилля демонструється у боротьбі російської армії з беззбройним мирним населенням України. Особливо вражає їхня невідповідальність за свої вчинки, влаштування

⁴⁵ Gerashchenko A. Часть 11 Из 10 БТРов у нас осталось только 4. *YouTube*. URL: https://www.youtube.com/watch?v=hF9Q_O0hMig (дата звернення: 14.04.2022).

⁴⁶ Gerashchenko A. Часть 14 На моих глазах экипаж погиб полностью!. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=btHoKlAlOTA> (дата звернення: 16.04.2022).

⁴⁷ Gerashchenko A. Часть 21 Кадыровцы? Они тоже п#зды получили!. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=MvCdd-UFfng> (дата звернення: 15.04.2022).

⁴⁸ Gerashchenko A. Часть 134 Стреляем себе в ногу, чтобы уехать!. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=9rG-QAEdJGA> (дата звернення: 14.04.2022).

⁴⁹ «До**я відмовників»: перехоплено розмову окупанта про відмову росіян воювати з Україною. *Волинські новини*. URL: <https://www.volynnews.com/news/all/doia-vidmovnykiv-perekhopleno-rozmovu-okupanta-pro-vidmovu-rosiian-voivuvaty-z-ukrayinoiu/> (дата звернення: 15.04.2022).

⁵⁰ Gerashchenko A. Часть 108 Что тут молиться? Мы пьем просто – от страха!.. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=N3Zgum-dDko> (дата звернення: 15.04.2022).

⁵¹ Gerashchenko A. Часть 195 Думал будут платить, а нихера. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=I7nYrKD6gml> (дата звернення: 15.04.2022).

⁵² Gerashchenko A. Часть 200 Командование бухушее! Отправляют на смерть!. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=lbNerb1CA80> (дата звернення: 21.04.2022).

⁵³ Gerashchenko A. Часть 146 Я на войне, как тут не бухать?! Тут, бл., нервный срыв будет!. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=ArRbzvEIWlk> (дата звернення: 14.04.2022).

⁵⁴ Gerashchenko A. Часть 166 Скажу так, как есть, но я не знаю, я тут походу вообще алкашиком стал. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=wM4hsIrFlww> (дата звернення: 15.04.2022).

⁵⁵ Gerashchenko A. Часть 91 С ума бы сошел без водки. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=EO9I1IGFiko> (дата звернення: 16.04.2022).

⁵⁶ Gerashchenko A. Часть 159 Наши танкисты, троє человек изнасиловали 14 лет и ее мать. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=QNfspbqA-MI> (дата звернення: 15.04.2022).

⁵⁷ Gerashchenko A. Часть 52 Всех убил, вы...бал, пожрал и еще медальку дадут!. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=zLWfq-LGunY> (дата звернення: 16.04.2022).

провокацій з метою звинуватити українські війська. Тож, формування іміджу російського солдата в російських ЗМІ не відповідає дійсності, і в уяві

людей як України, так і світу постає у негативному світлі: Герой – Боягуз, Визволитель – Грабіжник, Захисник – Гвалтівник.

Інформація про автора:

Полумисна Ольга Олексіївна,

PhD, доцент,

докторантка кафедри соціальних комунікацій

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

60, вул. Володимирська, м. Київ, 01033, Україна

доцент кафедри журналістики

Харківський національний університет імені Василя Каразіна

4, майд. Свободи, м. Харків, 61000, Україна

Information about the author:

Polumysna Olha Oleksiivna,

PhD, Associate Professor,

Doctoral Student at the Department of Social Communications

Taras Shevchenko National University of Kyiv

60, Volodymyrska str., Kyiv, 01033, Ukraine

Associate Professor at the Department of Journalism

V.N. Karazin Kharkiv National University

4, Svobody sq., Kharkiv, 61000, Ukraine